

HÁSKÓLI ÍSLANDS

University of Iceland

Hugvísindasvið

School of Humanities

For we know not what we do

Nietzsche and Dostoevsky: Towards Forgiveness

Ritgerð til M.A.-prófs í heimspeki

Thesis for the degree of M.A.

Magnús Björn Ólafsson

Maí / May 2014

Háskóli Íslands / University of Iceland
Hugvísindasvið / School of Humanities
Heimspeki / Philosophy

For we know not what we do

Nietzsche and Dostoevsky: Towards Forgiveness

Ritgerð til M.A.-prófs í heimspeki
Thesis for the degree of M.A.

Magnús Björn Ólafsson
Kt.: 210182-3659

Leiðbeinandi / Supervisor: Róbert H. Haraldsson
Maí / May 2014

Abstract

This thesis is centred on “The Grand Inquisitor”, a classic chapter from *The Brothers Karamazov*. It combines the philosophy of Friedrich Nietzsche with the existential insights of Fyodor Dostoevsky, for the purpose of outlining an existential concept of *forgiveness*. I define forgiveness as *the emancipation of consciousness from the spirit of resentment and revenge*.

I outline the problems of freedom, ideology and responsibility as the Grand Inquisitor portrays them, and analyse these problems in accordance with interconnected themes addressed in Nietzsche’s writings, drawing mainly from *Human all too Human*, *Beyond Good and Evil*, *The Genealogy of Morals*, *Ecce Homo* and *Twilight of the Idols*. I employ Nietzsche’s perspectivism for the purpose of unveiling the psychological drives and motives that lurk behind the Inquisitor’s elitist argument, and examine the existential meaning of these drives and motives in light of Nietzsche’s ‘Error of Imaginary Causes’, the ‘Error of Free Will’ and his concept of ‘Resentment’, drawing a comparison between the Inquisitor and Nietzsche’s ‘ascetic priest’.

In conclusion I outline the psychological and existential meaning of Nietzsche’s ‘Eternal Return’ and ‘Amor fati’, and apply that meaning to the exhortations of the Inquisitor’s antitype, the elder Zozima, and thereby describe a mode of consciousness that is free from resentment and revenge—a perspective of forgiveness.

Ágrip

Þessi ritgerð fjallar um kaflann „Rannsóknardómarinn mikli“ úr skáldsögunni *Karamazov Bræðurnir*. Í ritgerðinni er heimspeki Nietzsche samtvinnuð innsæi Dostoévkí í þeim tilgangi að greina ákveðna tilvistarafstöðu, sem að lokum er teft fram til grundvallar fyrirgefningu. Fyrirgefning er hér skilgreind sem frelsun mannlegrar vitundar undan álögum gremju og hefndargirni.

Í einræðu sinni fjallar rannsóknardómarinn um frelsi, hugmyndafræði og ábyrgð. Skilningur hans á þessum hugtökum er greindur í ljósi heimspeki Nietzsche, en helst er stuðst við ritin *Mannlegt alltof mannlegt, Handan góðs og ills, Af sifjafræði siðferðisins, Ecce homo og Kvöld hjáguðanna*. Sjónarhornshyggju Nietzsche er beitt til að afhjúpa þær hvatir, kenndir og langanir sem leynast að baki rökvísi rannsóknardómarans. Sú lífsafstaða sem þessar hvatir og kenndir endurspeglar er síðan greind í samræmi við hugmyndir Nietzsche um gremju, villuna um ímyndaðar orsakir og villuna um frjálsan vilja. Að því loknu er rannsóknardómarinn borinn saman við meinlætaprest Nietzsche.

Ritgerðinni lýkur á greiningu á hugtökunum Amor fati og Eilíf endurtekning, og lýsingu á þeirri tilvistarafstöðu sem þessi hugtök framkalla. Sú afstaða er borin saman við speki munksins Zósima, sem er gagnsetning rannsóknardómarans holdi klædd. Þar með er lýst meðvitundarstigi sem hefur losnað undan gremju og hefndargirni.

Acknowledgments

Had it not been for the unconditional support, patience, understanding and sacrifice of Gígja, the mother of my son and the love of my life, this project would have never seen the light of day.

Thank you.

I dedicate this thesis to my son Flóki, and to the memory of my father Ólafur.